

dására a már ott levő váradiakon kívül majdnem teljes számban jelent meg az aradi függetlenségi párt. kiknek nevében *Tisztá* Lajos fogadta a váradiakat.

— Nagy dolgot vittünk véghez — mondá. És ha a római büszkén mondhatta magáról: *Civis romanus sum!* úgy Nagyvárad polgárai egész Magyarország előtt büszkén mondhatják: *Civis varadiensis sum!* Váradi polgár vagyok.

A szívből eredt beszédet a váradiak részéről *Szokoly* Tamás köszönte meg talpraesett beszédében.

Bevonulás.

Az impozáns menet ekkor sorakozni kezdett a bevonulásra. Elöl a tüzoltó banda, utánuk a váradi zászlóvivők, köztük a váradi hölgyek által dr. Barabás Bélának adandó hatalmas csokor, melyet *Szokoly* Irénke és a *Stern* nővérek felváltva vittek és a jogászság hatalmas cserkoszorója, melyet *Hanké* Emil tartott, míg szalagjait *Kránzly* Kálmán és *Rozsly* István tartották. Egy másik iparos polgár pedig, a függetlenségi kör díszes, eleven virágokkal díszített és nemzetiszínű szalaggal ellátott babérkoszoruját vitte.

Gyönyörű volt a bevonulás. A zene hangjait mindig megszakította a vetélkedő éljenzés. A váradiak éljenzték Barabást, az aradiak meg éljenzték a váradiakat.

Fele utját teheték meg mikor látják, hogy jön szembe velük Barabás. Leírhatatlan lelkesedés szállott meg mindenkit, Elébe futottak és vállakra kapva hozták az ő váradi hívei közé. Ettől fogva aztán mindvégig közöttük is volt.

A vértanuk szobránál.

Mire a váradiak megérkeztek, már javában folyt a gyászünnepély.

Szondy keresk. iskolai tanár dagályos beszédét hallgatták meg. Utánna a kiküldött egyetemi polgárok és a váradi kir. kath. akadémia koszorút helyeztek el a szobor talapzatára. A váradiak nevében *Fongrácz* Aladár tartott sikerült és tartalmas beszédet, vonzó hatást keltve. Innen a vértanuk kivégzési helyére vonult az egész hazafias közönség.

A vesztőhelyen.

Maga a menet is igen lélekemelő volt. Elöl a 48-as honvédek csapata és a fővárosi egyetem összes fakultásainak kiküldöttei, utánuk a b. csabai főgymnázium magyar rubás növendékei, majd az aradi középiskolák, mind-egyik testület vivén a maga díszes koszo-

ruját. A váradiak jöttek utánuk. A függetlenségi kör lobogóját az öreg *Mokry* vitte, két aranybetűs Barabás-zászló közt. Az egyiket a polgárok, a másikat a jogászok vették körül.

A házakon és középületeken mindenütt gyászlobogók lengenek, de ez nem akadályozta meg az aradiakat, hogy ki ne törjön belőlük a lelkesedés, éltetve a váradiakat, mire a váradiak a velük jövő Barabást éljenzték.

Mire megérkezett a menet, már óriási közönség várakozott rá. A dalárda éneke után kezdetét vette a koszorúk elhelyezése. A váradi függetlenségi párt nevében dr. *Stokker* József tette le a díszes koszorút, szép szavak kíséretében. A koszorúk elhelyezése után a dalárda énekelt és ezzel a tulajdonképeni ünnepély véget ért.

A mandátum átadása.

Siri csendben állott fel *Szokoly* Tamás most a mellé a szép babérkoszorú mellé, melynek közepén piros őszi rózsákból kötve állott a 13-as szám, és a melyet Barabás Béla tett az emlékre.

— Teljesítjük szíved óhaját, itt adjuk át neked a mandátumot azon a helyen, a hol megtanultad a hazát szeretni, azon a helyen, hol hősök haltak vértanú halált a hazáért. Fogadd szívesen és tarisd meg a váradi polgárok bizalmának e szép jelét. Az aradi vértanuk vérével megszentelt föld élesztette fel benned a hazaszeretet tüzét, lobogtasd azt most a mi nevünkben a haza javára és boldogságára!

Leírhatatlan jelenet támadt a szavakra. Az aradiak óriási ovációkban részesítve éljenztek bennünket, mi meg a könnyes és arczán boldog mosolylyal álló képviselőnket. Csak egy páremler állt búsan és szomorúan: a *gyomaiak küldöttsége*. Végre megszólalt *Barabás*.

Lehetetlen beszédet, melyet az imádott haza iránti lelkesedés tüze járt át minden szaván, hűen regisztrálni. A férfiak, nők sirtak a boldogságtól, reszkettek az örömtől, a mit a szavak hatása okozott.

— Itt látom magam előtt a váradiak lelkes, örömmámorban uszó küldöttségét és látom az én hű kerületem, a gyomaiak levért, szomorú embereit! Mit csináljak? Egyformán szeretem mind a kettőt. A régihez a hála, az újakhoz a kötelesség hív. Régi poezis terméke a következő vers:

itt-ott égbe nyúló sudár toronyokat, vérvörösrő festik a tó sötét vizét, melyen fehér hattyúk bugdácsolnak karcsu nyakukkal a vízbe dobott kenyérmorzsák után, a lágy hullámok apró színes csólnakokat ringatnak, telve kaczagó, fecsegő evezőkkel. A tenger felől friss sós szellő fu arczunkba, mely kitágítja tüdőket s az érkező és induló hajók éles gőzkürtje megrezgetti a levegőt.

Alig tudunk megválni e szép képtől, hogy a kényelmes Lujza hidon átmenve, újra belevégülünk a nagy világáros nyüzsgő ember-tömegébe. Meglep s a dán nép magas intelligenciájáról tanuskodik a sok könyv és műkereskedés. A kintülő kövezet és nagy tisztaság pedig annak jele, hogy a város leggazdagabb részében vagyunk, ott, hol Kopenhága leg- vagyosabb osztálya lakik. Ez utcák különbözőben gyakran látják Európa leghatalmasabb fejedelmét, hiszen IX. Keresztély, a 83 éves agasztán királyt »Európa apósá«-nak nevezik már évtizedek óta. Rokonságban van a német, orosz, görög stb. udvarokkal, egyik leánya Alexandra pedig VII. Edvárd angol király neje. Így hát nem csoda, hogy az orosz czár, a görög király, az angol uralkodóház tagjai évenként többször feikeresik Kopenhágát s néha heteket töltenek ott.

Ez a sok fejedelmi látogatás meglehetősen idegerforgalmat is idéz elő s a város vagyosodására és előhaladására nagy mértékben befolyással bír.

A dán különben is szorgalmas nép s itt a fővárosban általában elég jómódu; a csap-

»Szakítsátok, ha tudjátok
Kétfelé a szívemet!«

Egyformán szívemhez van nőve mindkét kerület, egyformán szeretem mindakettőt, de mégis csak egygyé lehetek. Osztokodjatok meg rajtam, hogy együtt lehessék mindkét kerülettel. — De a kötelesség — ugymond — nagyobb most a hálánál. Ez a váradi mandátum nagy terheket ró vállamra, melyet velük együtt kell teljesítenem. Közös munka, a szereteti haza védelme egybeforraszt e lidércnyomás alul felszabadult város polgáraival és én velük maradok, hogy vállvetve szolgálhassuk a haza sorsát. *Elfogadom és megtartom váradiak a ti mandátumotokat, csak tartsatok meg ti is szívetekben!*

— Megtartunk! A miénk leszel örökre! Nem hagyunk el soha! Eljen Barabás Béla! — hangzott a mi embereink ajkáról a holdog kiáltás.

— Eljen Barabás Béla! Eljenek a váradiak! válaszoltak rá a hazafias boldogság tanúi az aradiak.

Utoljára *Benedek* János aradi újságíró beszélt, lelkes szavakkal eseteltén a mai nap jelentőségét, mely Nagyvárad és Arad emlékében örökké feledhetetlen kell, hogy legyen.

Véül a váradi hölgyek csokrát adták át *Barabásné*nek, mely után megindult a menet visszafelé, folytonos ovációkban részesítve a váradiakat, kik közül mindenki vitt magával egy levelet, vagy egy füzületet a szentelt halomról.

A bankett.

A *Vass* vendéglő két tágas termesem volt képes befogadni a lelkes közönséget, mely Barabást ünnepelvén, a maga örömét juttatta kifejezésre. Hatalmas éljenzés riad fel egyszerre. *Sebők* Gyula fővárosi hírlapíró díszes babérkoszorút hoz, nemzetiszín selyem szalagján a következő felirással:

„A Bálványdöntő Barabásnak —
A Pósa-Asztal!”

A koszorút Barabás háta mögött akasztották fel a falra.

Természetes, hogy mindenki a tószokra volt kíváncsi, a melyeknek sorát nemsokára meg is látotta *Müller* Károly. Az aradi függetlenségi párt nevében üdvözli a lelkes váradiakat. Majd rátér Barabás személyére. Különb embert keresve sem küldhetünk volna Tisza helyett a parlamentbe. Hálás köszönetet mond, hogy elhoztuk ide neki a mandátumot. Azért

eredetiben, részint gipszöntvényekben. Ha az ember végig sétál a termeken s megtekinti e több száz szobrot, bámulat fogja el, hogy milyen sokoldalú és milyen fáradhatatlan munkás volt Thorwaldsen. Ugyacsak ebben a muzeumban vannak elhelyezve a művész könyvtára, régiséggyűjteménye és — vésője, melylyel a hideg márvány kockákat élettel lehelő alakokká változtatta.

Kopenhága különben más muzeumokban is bővelkedik. A Thorwaldsen muzeum után a legérdemesebb megtekintésre a »Rosenborg kastély«, mely különösen régi dán királyi kincseket tartalmaz. Milliárdok érték drága képek, butorok és fegyverek vannak itt összegyűjtve s kiállítva. Kár, hogy a XVIII. században épült kastélyt nem eléggé gondozzák. A márványfal burkolt falak többhelyt megrepedeznek, a terméskövek porladoznak, de kijavításokra úgy látszik nem gondol senki.

Gyönyörű park veszi körül a fejedelmi kastélyt, melyben gyakran hallani a dán katonabandák változatos műsorát.

Legszébb része Kopenhágának az új város; különösen gyönyörű perspektívát pillantathatunk meg, olyat, melynek párja csak Párisban a Tuileriák keríje, meg Bécsben a Franzensring, ha a »Lujza híd« északi részénél megállva nézünk a város felé. Egy mesterséges hatalmas csónakázó tó partjait árnyas fasorok övezik, melyek mögött modern, izléses paloták emelkednek ki, merre csak tekintünk. — A lemenő nap sugarai megáryozzák a magas házak bádog fedeleit s az

székek sem olyan sűrűn követik egymást mint más tengerparti városokban, hanem ehelyett feltűnő sok a tejszarnok és vajkereskedés. — Nyaranta legkedvesebb frissítő eledélt képezi a dánoknak a »Jordbaer med fløde« nevű különlegesség. Mindenfelé láthatói kávéházakon, czukrárdákon és vendéglők előtt e nemzeti speciálitás hirdetését. Az egész nem áll egyébből, mint érett földi eperből, leöntve friss, erősen megcukrozott, tejsűrűvel. Addig-addig olvasgatjuk-e csalogató felhívásokat, míg magunk is betérünk valahová, hogy megkóstoljuk az aromatikusan számócsát s megigyunk rá egy pohár jégbehűtött citromvizet, mert a nap ugyancsak erősen tűz le nyáron Kopenhágába is, bár eléggé északon fekszik s ámbár a tenger felől mindig friss szellők fújdogálnak a városra.

A kopenhágai »Frue Kirke« (Frauen Kirche) rejteti magában Thorwaldsen legszebb művét. Az egyszerű templom összes ékessége a Megváltónak és 12 tanítványának az életnagyságot jóval meghaladó hófehér márványszobrai, — melyeket a mester chef-d'oeuvrejének tartanak. — A főoltáron áll Jézus kiterjesztett karjaival, szelid tekintettel mintha keblére akarná ölelni az egész emberiséget, mely feléje siet. Kár, hogy a templom megtekintéséért személyenként 25 ört (dán pénz, körülbelül 19 kr.) szed be az ajtóánál álló Cerberus. Ezt különben valamennyi protestáns áliamban tapasztaltam, hogy templomaikat, ha bármilyen csekély megtekintésre méltó tárgy van benne, csaknem kivétel nélkül belépti díj ellenében

a nagy tevékenységért, melyet hazája érdekében Barabás eddig kifejtett, ez a legszebb honorárium.

Szokoly Tamás válaszolt neki. Meghajlunk az aradi polgárok előtt. Nekik volt már függetlenségi képviselőjük, nekünk most van először, és őt is Aradtól kaptuk. A 13 vértanunem halt meg hiába, szellemük diadalt ült nálunk okt. 3-án. Az ő segítségüket jöttünk meghálálni, a sirjknál imádkozni, a hol mindig a hazaszeretet fog virulni. A győzelem, melyet a nyomasztó korrupció felett arattunk, fogja az aramasztó korruptiót és majdan győzelemre vinni. Erre ürti poharát, a midőn fogadja, hogy a váradiak most anaál inkább ki fognak az eszme mellett tartani.

Tiszti Lajos: Azon férfiak között kivet tiszteletünk, egyike az elsőnek **Barabás Béla** dr. Nagy kegyet adtak neki az istenek akkor, midőn elhatározták, hogy szeretett hazájának midőn elhasznára legyen. Büszke arra, hogy koradúságától ő nevelte, ő lelkesítette erre Barabást, a ki most már a mester. — Kedves Barabás Béla barátom téged a sors sok mindentől megfosztott, de a legnagyobb csapás akkor ért, midőn gyermekedet vesztetted el. De kárpótló; a te gyermeked, most a haza. — Forduló pont a nemzet életében a váradi választás, a mely neked kedves barátom fontos misztériót, vezérszerepet fog juttatni a nemzet életében. (Kívánjuk!) Es te ezt, tudom, teljesíteni fogod, mert kevés ilyen emberünk van. A milyen büszkék vagyunk rá mi aradiak, annyi jót kérünk az Istentől rád és működésedre.

Dr. Nagy Sándor aradi ügyvéd, majd **dr. Adorján Em.** szellemes felköszöntőket mondtak Barabásra, **Halász Lajos** pedig a legkurcuzabb asszonyra **dr. Barabás Bélánéra** ürtette poharát.

Sebők Gyula a fővárosi Pósa-asztaltársaság ülésein szökött; a koszorúval együtt elhozta annak örömet is. Az emberek örömpesve siettek ott fenn össze és hálátelken mondták: az Isten áldja meg Barabás Bélát azért, hogy Tiszát megbuktatta.

A főváros nevében ad hálát a magyarok Istenének, midőn felkiált: Van Isten! Van nemzis!

Most már az általános közóhajtás engedve felállt **Barabás Béla** és mondott egy beszédet. Néma csend, elfojtott figyelem leste minden szavát, de gyakran megzavarta a taps, éljen és az örömmámor különféle megnyilatkozása.

Mélyen meghatva az én aradi barátom és mesterem **Tiszti Lajos** és az én nagyváradi

lelkes hveim és barátaim ékes szavu üdvözléteitől, most már azt sem tudom, hol vagyok: Aradon-e, vagy Nagyváradon, vagy a mennyországban? (Élénk tetszés.) — Hiszen alig talállok példát arra, hogy egy nagy város polgárságának asszonyai és küzdő férfiai utra keljenek, elmenjenek messze vidékre, nemcsak azért, hogy csókjaikkal érinthessék a vértanuk szentelt földjét, hanem azért is, hogy a függetlenségi eszmék diadalának egy fényes zálogát magukkal hozzák egy igénytelen, egyszerű embernek. (Éljenzés.)

A török közmondás azt tartja: ha Mohamed nem megy a hegyhez, hát elmegy a hegy Mohamedhez. Egy hegy mozdult meg Nagyváradon; megmozdult Nagyvárad polgárságának hatalmas nagy hegye és lelkesedésének szárnyain zarándok utat tett, hogy lerójjja a vértanuk szent sirjainál kegyeletét és átadja egy dicsőségteljes győzelmének magasztos következményét. (Éljenzés.)

Ez egy oly fenséges valami, amely nem csupán a nagyváradiak tette és nekem szól, hanem a nemzet lelkének, szíve dobbanásának megnyilatkozása és hódolat ama nagyoknak, akik a szabadság szent küzdelmében elvérzetek. (Éljenzés.)

Ennél magasztosabbat, ennél lélekemelőbbet képzelni nem tudok; de épp ilyen aránytalanul érzem, hogy e dicsőségteljes megtisztelés sulyos, nehéz köteleességeket ró reám, a nemzeti önállóság és függetlenség kivívásának nagy munkájából. (Hosszantartó éljenzés.)

Erős pántok és kötelekek tartották lenyűgözve sokáig a gondolatot, a szívet, a lelket Nagyváradon; és ime egy vihar száguldott végig ezen a városon, a lelkesedés szent villáma lecsapott és ma már az egész világ látja, hogy lobog Nagyváradon a haza függetlenségéért való rajongás szent lángja. (Viharos taps és éljenzés.)

Daczára ama dicsőítő érdememen felüli szavaknak, amelyekkel a nagyváradi küldöttség kitűnő szónoka az inémt megtisztelt, érzem kicsinyiséget és gyöngeséget és mégsem hagy el bátorságom; lelki szemem előtt a magasban ott látom a nemzeti törekvések azt a hatalmasan szárnyaló sasadarát; **Kossuth Lajost**, akit én az igénytelen kis veréb, gyöngeszárnyaimmal követni próbálok. (Éljenzés.) Ne rójják fel nekem e merész törekvést bűnül; nyitva vannak a magasság határai, a nagyváradi mandátum, az önök szeretete, bátorságát ad nekem: repülni akarok. (Taps.)

Es most **gyomai választóimhoz**, kik közül

nehányan itt vannak, kívánok szólani. Boldogságomba keserű csepp vegyült. Ismeretlen források azt híresztelik rólam, hogy engem meg akarnak vásárolni, meg akarnak fizetni azért, hogy a nagyváradi mandátumot ne fogadjam el. (Zajos felkiáltások: Gyálázat!)

Nincs a világ hiúságának és kincsének az a hatalma, a mely az én lelkemen erőt tudna venni. (Eljenzés.)

En most egy nagy választás előtt állok. Annál nehezebb ez, mert itt van az én Kollár János barátom, a gyomai 48-as párt elnöke, a ki ezelőtt tíz évvel azzal jött hozzám, hogy az aradi vértanú szobornál tartott beszédemért a gyomaiak képviselővé akarnak választani. Fáj nekem, hogy az ő szívének és gyomai barátainak nagy keserűséget fog okozni, mikor ezennel halározottan kijelentem, hogy Nagyvárad város képviselői mandátumát fogadom el. (Perczekig tartó lelkes éljenzés és taps. A nagyváradi küldöttség tagjai Barabást körülveszik és meghatottan szorongatják a kezét.)

Sokat gondolkoztam én ezen, tudom, hogy nehéz sebet szakítok azok között az egyszerű emberek között, a kik minden önzés nélkül engem magukhoz főlemeltek. De egy részről a rágalmozó, hazug híresztelésekkel szemben meg kellett ezt tennem, más részről pedig nagyváradi elvbarátaim magatartása oly lelkesítő, oly mély hatású reám, hogy az előtt meg kell hajolnom. (Eljenzés.)

Tiszteit barátaim! Nem tagadom, hogy bizonyos borongás szállott meg arra a gondolatra, hogy én miattam egy nagy történelmi multu politikus kiszorul a parlamentből. De az én lelkem teljesen felszabadult és megtisztult e gondolatától akkor, mikor azt látom, hogy **Tisza Kálmán bukásán leginkább Ausztria siránkozik s az osztrák lapok fájlalják legelkeseredettebben.** (Taps.)

Ugy érzem, hogy a nemzeti függetlenség győzelmes megvalósításának a nagyváradi itélet volt a kiindulási pontja. (Eljenzés.) Egy új reformnak kell kezdődni: a nemzeti önállóság egyik legveszedelmesebb kerékkötője el van távolítva. (Hosszas éljenzés.)

A nagyváradi választók a nagy gondolat szeretetteljes jegyében egyesültek és győztek. Egyesült erővel haladjunk tovább is. **Tisztejük egymás meggyőződését, vallását, nemzetiségét, ne keressük azt, a mi elválaszt, hanem egysüljünk, forrjunk össze a mi édes hazánk szeretetének, önállóságának hevítő gondolatában.** (Lelkesült éljenzés és taps.)

Ezután elmond egy epizódot egyetemi éveiből, a mikor Barabás az egyetemi kör elnöke és az ifjuság Tisza ellenes tüntetéseinek vezére volt.

Egy vallomást kell tennem: hálás vagyok Tiszának egy jó tanácsáért.

1879-ben az egyetemi olvasó körnek elnöke voltam. A tüntetéseknek, melyek ez időtájt Tisza ellen irányultak, én voltam a vezetője ugyanarra, hogy Tisza **Lenhossék** akkori rector jelenlétében magához hivatott.

— Nézze fiatal ember! Ha önök fel nem hagynak a tüntetéssel, ha fel nem hagynak a polizálással úgy kénytelen leszek az egyetemi kört bezáratni.

— Excellentiás Uram — mondtam neki — Ha ez a baj, úgy én lemondok az elnökségről bármikor, de azt kijelentem, hogy tüntetések azután is lesznek.

Szegény fia lévén egy gazdag, befolyásos vidéki családnak fiát készítettem elő a jogi vizsgákra. A tanítványom letette kiüntetéssel a vizsgáit, én pedig a tanítója, mindenből megbuktam.

Szomoruan mentem haza. Czegléden sokáig állván a vonat kiszálltam. Jön szembe velem Tisza Kálmán, ki szintén azon vonaton utazott. Megállit.

— No hát, hogy sikerültek a vizsgái?

Ránéztem . . . és tudtam mindjárt a kérdés után, hogy kinek köszönhetem bukásomat.

— Mit fog most csinálni? kérdé tovább.

— Az alispán kinevezett a megyéhez közigazgatási gyakornoknak.

— Tanácsolok magának egyet. Hagyja ott a megyét, nem magának való lékör az. Le-

nyitogatják meg az idegeneknek, míg a valamennyit messze felülmúló kölni, milánói, strassburgi dómot, a Szent Péter templomot, a Notre Dame-ot és a kath. építészeti százakra rugó utólérhetlen remekműveit bárki ingyen tekintheti meg.

Sétánk közben egyszerre csak a »Kongens Nytowa-ra — Kopenhága legszebb terére — értünk, hol a dán opera is áll, innen egy hosszú utcán át, melyben a városházát is érinjük, bejutunk a »Tivoli« nevű mulatókertbe. Ez a városháza azért érdemes a megtekintésre, mert jelenleg a legimpozánsabb külsejű városházák közé tartozik egész Európában. Veres vakolatlan téglából várszerűleg van építve, rendkívül magas vékony toraya szünte a fellegekben vész el. — Nem tudom hány millió dán koronát költöttek rá, épen az idén fejezték be.

Ha a dán népet a maga valóságában akarjuk látni, estefelé legérdemesebb bemenni az előbb említett »Tivoli« népkertbe, mely olyan féle mint a bécsi Práter, telve van körhintákkal, czirkuszokkal, szabadban álló színpadokkal, zenekarokkal, mesterséges aquariummokkal és azzal az ezerféle naiv látványossággal, mely csodálatos módon egyaránt érdeklí a népet ugy Szentpétervárott, mint Nápolyban, Lisszabonban vagy mondjuk lát Nagyváradon, mi megint csak annak a csalhatalan bizonyítéka, hogy az ember mindeütt egyforma s ma is épp olyan, mint ezred évekkéi ezelőtt s nem fog soha Nietzsche »Über-

mensch«-évé válni vagy a Darwin-féle teoriáknak bizonyítékául szolgálni.

Ha szép zöld ligetekben, évszázados fákban akarunk gyönyörködni, lóvasuton pár perc alatt elérhetjük az állatkertet és a mellette lévő parkot.

A park mintazertü karban van tartva, a pázsitot naponként többször locsolják és a mi fő nincs eltűnt a rálépés. Hemperegnek is délután a bársonyos fűvön százával az apró szöke dán csemeték, sőt komoly férfiak sem ártják, hogy a fűre leheveredjenek ujságot olvasni vagy egy félórás kávé horkolni. A fű nem csak a szemnek való, hanem arra is, hogy játszótérül szolgáljon. — Így kettős czélt szolgál. — Eszembe jutott, hogy Angolországban a londoni legfőbb törvényszék bírái és a felsőház tagjai nem találnak semmi megszegyenítőt benne, hogy délutánonként ilyen nyilvános parkban labdázzanak vagy egyéb sportot tüzzenek. Vajjon mit szólnának hozzá nátlunk, ha egy kuriai bíró kint a városligetben labdázna? Bizonyára senki sem tartaná komoly embernek, pedig hát mi van ebben megszegyenítő?

A dán főváros népe az idegenekhez igen szives, nem restelli, ha utbaigazítás végett 3—4 utcára is el kell kísérnie a kérdezősködőt. Az ócsó élet, a szives nép, a sok látni való, a jó levegő mind hozzájárulnak, hogy az idegen mindig kelemenesen emlékszik vissza Kopenhágra, mely nincs is olyan messze tőlünk, hiszen a br. Bánffy Dezső legújabb kiadású földrajza szerint Ausztriában fekszik.

gyen ügyvéd, ilyen szabad, független gondolkodásu embernek az a pálya való.

Igy lettem ügyvéd, így lettem képviselő és így háláltam meg Tisza Kálmánnak az ő jó tanácsát.

Ezért a jótanácsért — így folytatta Barabás — mindig hálás voltam. De ma nem a hálával tartozó fiatal ember, hanem a politikai áll szemben a politikussal. Nagy politikai célért foly a küzdelem. Köszönet a sikerért Nagyvárad független érzelmi polgárainak, (Tetszés), különösen azok vezéreinek.

Köszönettel tartozom aradi és budapesti barátainak kitűnő megemlékezésükért. (Zajos éljenzés.)

Szivem melegevel viszonzom a hozzám intézett, meghatóan szép szavakat, a lelkesítő biztatásnak jóleső, édes megnyilatkozásait és azt felelem rá: minden erőmmel és lelkesezésemmel azon leszek, hogy megfeleljek a hozzám fűzött várakozásoknak és betöltsem azt a nagy feladatot, melynek sulya e mandátummal reám nehezedik. (Zajos tetszés.)

Onök, a hatalmas hegy, eljöttek az egyszerű Mohamedhez, hogy örömhirt vigyenek neki. Mohamed is el fog menni a hegyhez és leborulva előtte, hálát fog adni a Mindenhatónak azért, hogy erőt adott a népnek lerázni magáról a szabad gondolat, a nemzeti önállóság nyugtát. (Eljenzés.)

Poharamat Nagyvárad város polgáraitól üritem. Az Isten éltesse, az Isten áldja és tartsa meg őket sokáig, nagyon sokáig! (Zugó, perczeig tartó taps és éljenzés.)

Toll le nem írhatja, száj el nem mondhatja azt az óriási lelkesedést mit a beszéd keltett. Az emberek egymás nyakába borultak és sirtak az örömtől, boldog volt, a ki Barabással kezét foghatott.

Az örömközta tombolás lecsillapultával az öreg gyomai Kollár Márton állt még fel szólásra. Keveset mondott, annyit, hogy boldogok a váradiak, hogy magukénak mondhatják Barabást.

Egy kis kedélyes eszmecsere után az egész váradi küldöttséget két csoportban lefénnyképezték, mindegyiken rajta Barabás kedves feleségével.

Hangulat az utcán.

Ebéd végeztével szétszéledtek Arad utcáin a váradiak, hogy megtekintsék annak nevezetességeit és szép épületeit. Sétáik alatt folytonos ovációkban volt vészük, különösen a papoknak.

A fáklyászene.

Pont hét óra volt, mikor a vasut felől megindult az impozáns 300 fáklyavivőből álló menet, élén a tűzoltó bandával. Evvel akarták a váradiakkal együtt Barabás dicsőségét ünnepelelni. A váradiak lobogóik alatt a színház előtti téren csatlakoztak a fáklyásmenethez és így vonultak Barabás Bélának palotájának is beillő háza elé. Beláthatatlan embertömeg lepte el az utca minden zugát, mikor végre megállapodtak Barabás háza előtt.

Dr. Nagy Sándor üdvözölte a képviselőt, az őszinte ragaszkodás, tisztelet és szeretet hangján, mire Barabás újból szólt, hogy megköszönje a kitüntetést.

— Tompult a szívem, tompult az agyam a nagy szeretettől, a nagy dicsőségtől. Nem tud szavakat találni, hogy megköszönje a kitüntetést, mely az ő személyében a váradiakat érte. Nem bizza el magát a sikerben, nem fogja fenn bordanai a fejét, hanem tovább is csak ott marad az ő kedvs, szeretett hívei körében. Az ő célját most az képezi és annak fogja szentelni egész működését, hogy ne ő legyen büszke a váradi mandátumra, hanem a váradiak legyenek büszkék az ő képviselőjükre. Mondani sem kell, hogy ez itt csak rövid vázlatban közölt beszéd leírhatatlan hatást keltett,

Az emberek tapsoltak, éljenztek, zsebkendőket, kalapokat lebegtetek és Barabás maga is a nagy örömmámorban magához szoritotta és össze-vissza ölelte a váradi függetlenségi párt zászlaját.

Epilog.

A fáklyászene végeztével a legnagyobb rendben oszlott szét a közönség. A váradiak eloszolva a különféle éttermekben vacsoráltak meg, majd az indóházhoz igyekeztek, a honnan 10 óra tájban indultak haza a különvonattal. A várakozás és felszállás alatt egyszer csak feltűnik az aradiak között Barabás alakja. Kijött az ő váradi embereitől elbűsuzni és megnézni, hogy rendben van-e minden, nincs-e valami baj s a vonat elindulásakor búcsút intett a távozó váradiaknak.

A vonat szokatlan lassúsággal robogott, sőt Osi után a jelző lámpa előtt egy óránál is tovább vesztegelt, érthető bosszúságot keltve az utasok közt, úgy hogy sokan leszállottak és gyalog jöttek be Váradra.

Megyei közügyek.

Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnökle alatt: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön tiszti főügyész, Hranyczy Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György állami főorvos, Szemes Imre kir. tanfelügyelő, Papp Miklós p. ü. igazgató, dr. Korn Lajos kir. alügyész, Lovassy Ferencz, Hegyesi Márton, Király Viktor, Zigre Miklós; valamint alispáni előadóként: Baranyi András, Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők, Balogh Elemér aljegyző.

Az alispán jelentése szerint az egészségi állapot kedvezőbb volt, mint az előző hónapban, ugyanis a hivatalos orvosok 4.179 beteget gyógykezelték és így 24-el kevesebbet, mint augusztus hónapban.

Uralkodó kórokként valamennyi járásban az emésztési és légzési szervek bántalmái fordultak elő.

A heveny fertőző kórok közül előfordult:

1. Roncsoló toroklob 17 esetben, 4 halálozással; 2. kanyaró 50 esetben, 2 halálozással; 3. vörheny 59 esetben; 4. vérhas 13 esetben, 5 halálozással; 5. hőkhurut 39 esetben, 2 halálozással; 6. hólyaghimlő 4 esetben; 7. hasi hagymáz 86 esetben, 4 halálozással; 8. gyermekági láz 1 esetben Rendőri bonczolat 5 esetben, törvényszéki bonczolat 10 esetben ejtettet meg.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint augusztus hónapban befolyt: Egyenes adók címén 752.602 kor. 12 fillér. Hadmentességi díj címén 5125 kor. 26 fillér. Jogilleték és díjak címén 188.433 kor. 22 fillér. Fogyasztási és italadók címén 390.168 kor. 07 fillér. Bélyegjüvedék címén 53.811 kor. Dohányjüvedék címén 199.314 kor. 56 fillér.

Szeptember hónapban ideiglenes házaadmentesség 46 esetben, fizetési halasztás 2 esetben adatott meg.

Tudomásul vették.

A tatarosi gyártelepen létesített villamosító üzeme vételét engedélyező leirat tudomásul vétetett.

A k. apáti-i és pocsaji gör. kath., a tépei, nyléti és siteri ev. ref., a szarándi gör. kel. tanítók fizetésének illetőleg korpótlékainak kiegészítésére államsegélyt folyósító vall. és közokt. miniszteri leiratok a kérvényező iskolafentartókkal közöltetnek.

A terebas-feketeerdői községi közlekedési közuton levő műtárgyak újraépítési költségeihez a megye hozzájárulása 45 százalékban, a részvénytársaság hozzájárulása pedig öt százalékban állapított meg.

Bakooszeg, Saáp és Szerep községek azon határozatait, melyekkel a községi közmunka egy részének kötelező megváltása rendeltetett el, jóváhagyattak.

A bucsai gör. kel. és a posalakai ev. ref. tanítók részére államsegélyt kérő folyamodványok a miniszterhez felterjesztettek.

Övönő választások vezetésére: Zsáka községbe Bölöny György, Kis-Marja községbe Veitersütz János küldetett ki.

B.-Püspöki 2-ik övönőjének díjlevele meg erősítettett.

Reinhercz Czeczília komádii magániskolájának engedélyezése iránt, a miniszterhez felterjesztés tétetett.

Csillag-tanyai állomáson új postahivatal létesítése véleményeztetett.

Albis községben létesített új postahivatal működésének megkezdése tudomásul vétetett.

A közvetlen adófizetők adóminimumának 400 koronában való megállapítása iránt tett előterjesztésre nézve a járási főszolgabírók véleményezésre kérték fel.

Lunka Péter és Floáre nagypataki lakosokat terhelő nagyobb összegű adóhátralék leírásának engedélyezése iránt a pénzügyminiszterhez felterjesztés intéztetett.

Több egyénre kiszabott jövedéki kihágási pénzbüntetés, megfelelő tartamu elzárásra lett átváltoztatva.

Az állami követelések biztosítása tekintetéből a felelősség sok községre kimondatott, míg a bevehetetlen hátralékok leirattak.

Végül a dologi végrehajtás több mint száz hátralékos ellen elrendeltetett.

UJDONSAGOK.

A választások utójátéka.

Tegnap foglalkozott még egyszer Nagyvárad város központi választmánya a nagyvárad szennázciós képviselőválasztással.

A választmány egyik-másik tagja még most sem tud belenyugodni az eredménybe, éppen úgy, amint annak idején teljesen kizártak tartották Tisza bukását. Így aztán alig lehetett megtartani a központi választmány ülését.

Rimler Károly elnökölt; jelen voltak: Mezey Mihály, dr. Hoványi Gyula, dr. Dési Géza és Istvánffy István aljegyző.

Néhány lényegtelen miniszteri leirat után előterjesztették a belügyminiszter leiratát, a mely szerint Sándor György aláírásával feljelentés ment a miniszterhez Mezey Mihály ellen. E szerint Mezey Mihály kir. közjegyző teréken részt vett a választások előkészítésében s választási elnök is.

Ezt kifogásolja a feljelentés.

A belügyminiszter kijelenti, hogy azért, mert kir. közjegyző Mezey Mihály, a választási elnöki tisztelet betöltheti. Kívánatos azonban, hogy tartózkodjék a választás irányításától.

A miniszter leiratát tudomásul vették azal, hogy a választmány tapasztalata szerint Mezey Mihály elnökké kijelölése után éppenséggel semmi tekintetben nem vett részt a pártmozgalomban. Különben kitűnt, hogy a feljelentő Sándor György már nem is él.

Ezután Mezey Mihály volt választási elnök beterveztette az október 3-iki választás eredményét, az összes névjegyzékeket. Továbbá bejelentette, hogy egy század gyalogság és fél század lovasság volt készenlétben a rendőrlaktanya udvarán, azonban igénybe nem vétetett.

Tudomásul vették.

Ezzel véget ért az ülés.

Biharmegye központi választmánya szintén tegnap tartotta ülését, amelyen bejelentették a megyében megéjtett választásokat.

A székellyhidi választókerületben pótválasztás lesz, mivel **Molnár Ákos** függetlenségi jelölt több szavazatot kapott ugyan, de nincs meg az abszolút többsége.

Molnár Ákos és **Szunyogh Zsigmond** között új választás lesz, melyet a központi választmány **október hó 23-ára** tűzött ki.

A választási küldöttség ugyanazokból van összeállítva, mint az első választásnál.

Üdvözetek Nagyváradnak.

Nem volt még Nagyváradon akkora forgalma a postának, mint most. Az a fényes győzelem, melyet Nagyvárad polgárságának szabadon és függetlenül gondolkozó része a régi rendszer nagy oszlopa fölött kivivott, megmozgatta az egész ország közvéleményét, mint a hogy hullámokat ver a vízbe dobott kő. Az ország minden részéből jönnek az üdvözetek a 48-as párthoz, a párt elnökéhez: **Szokoly Tamáshoz** és másokhoz.

A tegnapi nap folyamán érkezett rengeteg üdvözet közül alább kettőt közlünk. Egyiket egy **komáromi** magyar asszony küldte képes levelező lapon; szól a következőképpen:

Tekintetes

Szokoly Tamás ügyvéd urnak

Nagyvárad.

A Kossuth-párt fényes diadalának örömeitől áthatva a hős vezért, **Klapka várából** szívéből üdvözlö

Ugy magyar asszony.

Még érdekesebb a másik távirati üdvözet, melyet a **trencsényi állami tisztviselők** küldtek nagyvárad kollégáiknak s amelyből megérdemelt elismerés sugárzik ki a nagyvárad bator tisztviselői karnak. Látszik belőle, hogy az új rendszerben a hivatalnokok lelkiismereti szabadságának ébredését mindenütt elismerik s örömmel, elragadtatással üdvözlö a váradiakat, kik e tekintetben kezdeményező bator lépésükkel messze kiható példát adtak.

Az érdekes távirat a következőleg hangzik:

Állami tisztviselői karnak, Szokoly Tamás kezéhez

Nagyvárad.

fs trencsén 260 20 $\frac{5}{10}$ 10 40 m =

A tisztviselői kongresszus megnyilatkozásához illő vitéz magatartásukért gratulálunk. Trencsén állami tisztviselői. Eljen Nagyvárad!

HAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Október 8. Közegészségügyi biz. ülés a városházán, d. u. 3 órakor.

Október 9. Megyebizottsági tagok választása Biharmegyében.

Október 9. A katolikus kör választmányi ülése d. u. 6 órakor.

Október 14. Az általános szüret kezdete a nagyváradon hegyen.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

Október 23. Képviselőválasztás Székelyhidon.

November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

* **Személyi hír.** **Fassie Tódor**, a m.-csékei kerület országgyűlési képviselője Nagyváradon időzik.

* **Kinevezések.** A pénzügyminiszter **Patzkó Lajos** pénzügyi irodatisztet végleges minőségű pénzügyminiszteri irodaség-tisztjé nevezte ki. — Az igazságügyminiszter **Nedich László** tenkei kir. járásbírói telekkönyvi betétszerkesztő szakdolgozókat a kulai kir. járás-bíróhoz irnokká nevezte ki.

* **Oktober hatodika.** A nagyvárad fiatal-ság majdnem minden tanintézetben megünne- pelte az aradi vértanúk kivégeztetésének év- fordulóját. Ugy vették észre, hogy ugyszólván csak a diákok ünnepeltek, a nagy közönség távol tartotta magát a gyásznap megünne- pletétől. Kevésbé tűnt fel ez a főreáliskola ünnepélyén, mely az önképzőkör keretén belül folyt le igen szép sikerrel. De már határozot- tan kellemetlen meglepetést okozott az a bal- siker, mely a **jogakadémiának** máskor oly fényesen sikerült ünnepélyét kísérte. A közön- ség, mintha elhídegedett volna mostanában az akadémia iránt; csak ezzel lehet magyarázni azt az ijesztően csekély számot, melylyel a közönség a jogászok ünnepélyén részt vett. Egész széksorok maradtak üresen s még jogász sem volt elég, hogy betöltse az üres helyeket. A műsort láthatólag utolsó perczen kapkodták össze; ugyszólván egyedül az elnök, **Szkalák Zoltán** megnyitó beszéde volt gond- dal kidolgozva. Ő megérdemelte a kapott tap- sokat. Beszédet mondott még **Szolicsányi Béla**, szavaltak **Klein** és **Bodó László** joghallgatók. Remélhetőleg ennek az ünnepnek meglesz az a hatása, hogy az ifjúság belátja, mennyire káros a mostani viszálykodás az akadémia régi jó hírnevére s meg fogja találni a szük- séges orvosságot. Akkor ismét meglesz a kir. kath. jogakadémia ünnepélyeinek szokott ma- gas színvonala s impozáns külső sikere; nagy kár volt e kettőt október 6-án is feláldozni egyéb, igen-igen mellékes tekinteteknek.

A **Kereskedő ifjak köre** által a Kereske- delmi Csarnok dísztermében rendezett ünne- pélyen szépszámu közönség jelent meg. Az ün- nepélyt dr. **Kovács János** elnök nyitotta meg megható szavakkal esetelvéen okt. 6-ika jelen- tőségét. Ezután **Löwenstein** Zsigmond olvasta fel »Oktober 6-ika« című nagy gondal, mely érzéssel megirt értekezését. Utána **Goldmann** Sámuel szavalt a »A csonka koldus« című költeményt, mely kitűnő előadásában érvé- nyesült. A szép szavalt nagy tetszést aratott. Közben a dalkör énekelte el szépen pár hazafias dalt, melyek egy igazán szépen sikerült ünne- pélyt rekesztettek be.

A **főreáliskola** **Arany János** Önképzőköré- nek ünnepélyén igen sikerült megnyitó beszé- det mondott ifj. **Serényi Gusztáv** ifj. elnök. A többi pont is szépen sikerült; ezek voltak: Október 6. költemény, irta és szavalt **Dulka Ákos**. — A nap méltatása, irta **Szemes Imre**, felolvasta **Fehér Dezsd.** — Az aradi 13, irta **Pósa Lajos**, szavalt **Reich Miksa**. — Az ün- nepélyt a dalárda nyitotta meg a Himnuszszal s rekesztette be a Szózzattal.

* **Öngyilkosság a vonaton.** Vasárnap dél- ben a budapestről érkezett gyorsvonat kalau- zának rémes látvány tárult szeméi elé, a mi- dőn itt Nagyváradon az egyik II-od osztályu kocsiszakasz ajtaját felnyitotta. Egy halántékon lőtt s kezeiben véres revolvert szorongató hol- ember terült el a kocsipadlóján. A rendőr- ség a vizsgálatot azonnal megindította s a halott ruháiban talált írományokból, valamint a vonat utasainak előadása alapján megállá- pitották, hogy az öngyilkos fiatal ember **Petrich Béla** budapesti születésű és illetőségű, 23 éves, gépészmérnök. A felső kabátja zsebé- ben Nagy-Enyedre szóló vasuti jegyet találtak. Az öngyilkosságot **Mező-Keresztes** és **Bihar- Püspöki** között követte el. A halottat azonnal a kórház halottas kamrájába szállították be. Szomorú vizsgálatra érkeztek meg teg- nap éjjel a szerencsétlen véget ért fiatal em- ber rokonai, kik a holttestét, mivel az ügyész- ség a temetésre engedélyt adott, az éjjel Budapestre vitték. Mi volt az öngyilkosság oka, mindezeideig megállapítani nem sikerült.

* **Templomrablás.** Pár nappal ezelőtt éjjel az ablakon behatottak valami lelkeiken gazem- berek a nagyszalontai r. kath. templomba. Több értékes gyertyatartót és gyertyát loptak el s az ablakon, a hol jöttek, távoztak el. A csődör- ség megindította a vizsgálatot, azonban még ed- dig nem kerítették kézre a gazembert.

* **A közvilágítás és a villamos vasut.** A magyar vasuti forgalmi részvénytársaság tegnap érdekes beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, a mely a mig igen könnyen meg- valósíthatóbbá teszi a közvilágításnak házi ke- zelés útján való létesítését, egyben elősegíti a villamos vasut kiépítését. — A beadvány fog- lalkozik a közvilágítási bizottság határozatával, majd azt emeli ki, hogy a házi kezelésnél köz- ponti villamos telepet kell a városnak építtetni és berendezni. Kéri, hogy éppen ez okból, az ő általuk kiépítendő villamos vasut részére a város a világitásra berendezett központi telepből adja a szükséges hajtóerőt. Kimutatja ennek közös előnyét. Olcsóbb a villamám, ha közös telep termeli és szállítja; ugyanis a telep minél nagyobb villamos erőt termel, annál olcsóbbá kerül. A város világitására csak este és éjjel kell a telepnek üzemben lenni, már pedig a szénmegtakarítás is aránytalanul nagyobb, ha teljes terheléssel dolgoznak egész nap a gépek. A nappali 17—18 órában, mikor világitani nem kell, a villamos vasut hajtására termelne a városi telep villamos erőt. A villamos vasut sem kaphat mástól oly olcsón hajtóerőt, mint ezuton a várostól. Másrészt a város érdeke is csak nyerne ez által, mert kisebb lenne a világitás üzemköltsége. Kéri a várost, hogy sür- gösen tárgyaljon ez irányban akár a vasuti forgalmi bankkal, akár a nagyvárad közuti vasuttal.

* **Eljegyzés.** **Wagner Ferencz** nagyszalontai jegyző eljegyezte Szentesen **Toperczer Emmát**.

* **Edvárd király rákbeteg.** Az angol ki- rály betegségének híre a világsajtó figyelmét néhány napra ismét London felé terelte. Az angol király beteg s bár kezelőorvosai hivata- losan azt jelentették, hogy csupán könnyű meg- hülés bántja a koronás beteget, az angol tudó- mányos világ és a beavatottak máris aggód- nak a király életéért. Az orvosok előtt régóta nem titok már, hogy Edvárd király az angol királyi ház családi betegségére, a rákra hajlik s legutóbbi betegsége is ennek a veszedelmes betegség szimptomáit mutatja.

* **Népfelkelő ellenőrzési szemle.** Az or- szágyűlési képviselőválasztás miatt elmaradt népfelkelő szemle, a szalontai járásban október hó 28., 29. 30-án fog megtartatni; még pedig Nagy-Szalontán jelentkeznek október 28., 29-én a Tamásda, Bajj, E.-Gyarak, Árpád, O. Homo- rog, Tulka, Illye, Madarász, és Nagy-Szalonta községekben tartózkodó, s Sarkadon október 30-án az Ant, Kőtegyán, Méhkerék és Sarkad községekben tartózkodó népfelkelők.

* **Czolgoszt a tengerbe akarják dobni.** Az Egyesült-Államok több városában aláírásra kérvényt köröznek, melyben azt kívánják, hogy Czolgosz holttestét a kivégzés után dobják a tengerbe, minthogy nem akarják, hogy az el- vetemedett eleökgyilkos a haza földjében temet- tessék el.

* **Szathmáry Árpád meghalt.** Szathmáry Árpád, a Vigszinház ismert tagja, aki évekig kedvence volt a nagyvárad közönségnek, teg- nap reggel fél hat órakor Budapesten a Szent Rókus-kórházban meghalt. Szathmáry Árpád csak nem régen került kórágóra. Egy régi baja, amelyre az utóbbi időben nem gondolt, leg- utóbb kiújult és olyan veszedelmes kompliká- cziókat okozott, hogy Réczey tanár megope- rálta. A műtét beavatkozása azonban éppen nem segített rajta. Nagy kínok közepette vívó- dott egész éjjel a halállal, miglen kiszenvedett. Szathmáryt, a kit színházi körökben becézve, »Satty«-nak neveztek, régóta népszerű ugy a vidéken mint a fővárosban. Sokszoros képes- ségei voltak, a melyek jóval fölülemelték a hétköznapiasságon. Kővér testalkata sok min- denfélben megakadályozta a művészi pályán az a körülmény el is keserítette az életét.

Erős ábrázoló képessége volt; nagy komikái ereje a közönség kedvenczvé tette. A komoly genrét is sikerrel kultiválta különösen évekkel ezelőtt, amikor kövérsége még nem öltött ilyen nagy arányokat. Volt tagja a Népszínháznak is, azután hosszú ideig vidéken működött, az utóbbi időben pedig a Vígyszínház kötelékébe lépett.

* **Nagy tűz Száldobágyon.** Vasárnap este 9—10 óra tájon nagy tűz pusztított a szomszédos Hegyköz-Száldobágy községben. Kigyuladt egy szegény asszony özv. *Lucskay* Andrásné háza. A nagy lángtenger láttára összeszaladt a falu népe, de a házat s a gazdasági épületeket nem bírták megmenteni, sőt csakhamar tüzet fogott a szomszédjának: *Molnár* Józsefnek a háza is és teljesen leégett. A tűz Nagyváradra is belátszott. A tűz valószínűleg gyújtogatásból keletkezett. A szegény özvegy asszonynak mindene elégett s most még betevő falatja sincs. Felhívjuk az alispán, illetve főszolgabíró figyelmét a teljes nyomorba jutott asszonyra.

* **Tulzsfolt színház.** A randórságtól a következő hivatalos értesítést vettük:

A tegnap esti előadás alkalmával (Loowodi árva) a színház karzata oly tulzsfolt állapotban volt, hogy verekedés és életveszélyes tolongás keletkezett. Noha a nagyváradai színházra felügyelő bizottság 1899. évi X/3-án tartott ülésében világosan megszabta a karzati összes férőhelyek számát, még pedig:

2 sor zártzók	110 hely.
3 sor ülőhely	114 "
77 m.-nyi állóhely	
m.-ként 5 személyre	385 "

Összesen tehát: 609 helyre, illetve nézőre, — említett előadásban megtörtént az a hallatlan eset, hogy körülbelül 709 nézőt bocsátott fel az igazgatóság a karzatra. Mert miután az összes jegyek elfogytak, a már eladott jegyeket a karzaton levő közönségtől elkérve, újra eladták. Körülbelül ötvenen a nézők közül az előadás kezdetén kénytelenek voltak eltávozni, mert hiszen természetesen nem láthattak semmit az előadásból. Pénzüket visszakövetelték ugyan, de vissza nem kapták. A szabályrendelet ily súlyosan sértő kihágás miatt a főkapitány haladéktalanul megindította *Somogyi* igazgató ellen a kihágási eljárást.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradai főgymnáziumi Segítő egyesület október 7-én irott alakuló gyűlését *Szmelka* L. Ödön tanár elnök vezetésével tartotta. A 15-ös választmányból megalakították a tisztikart. Előökké egyhangulag *Péterffy* Elemér VIII. oszt. választották meg. Alélnök lett szótöbbséggel *Schvarcz* Sándor VII. oszt.; pénztáros *Kugler* József VIII. oszt. jegyző *Lukács* Imre VI. oszt.; elnökör *Telegdy* László VI. oszt. és könyvtáros *Fekete* Ferenc VI. oszt. A gyűlést a tanár elnök buzdító szavai zárták be.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Tartalékos férj. (Először)
Szerda: Tartalékos férj.
Csütörtök: Üdvöske.
Péntek: A bor.
Szombat: Bocaccio.
Vasárnap: Boszorkányvár.

A nagyváradai Magyar Színpad czimnel *Márkus* József szerkesztésében e hó 10-ikén színházi ujság fog megjelenni a színpad helyett. Az ujságnak, mely nem csak a színpadot fogja pótolni, de szórakoztató tartalmat is nyújt, előfizetési ára az egész szezonra 8 korona, egy óra 1 kor. 40 fillér, egyes szám 6 fillér. Előfizethető a színház titkári hivatalában.

K. Hegyesi Mari.

Nem tehetjük róla, ha nem fog úgy a toll most, mikor a lelkes elismerés szavait akarjuk vele papírra vetni.

Fővárosi színésznő lett ismét állandó vendég-tagja a társulatnak; eo ipso azzal a tudattal ül le a kritikus a színházban, hogy most csak az előnyöket kell ügyesen megfigyelni s azokat kidicsérni. Mert hiszen fővárosi művésznőről van szó, a kiről fővárosi lapokban olvas az ember csupa dicséretet. Hogy lehetne első nagyváradai fellépéséről másképp írni, mint a föltétlen hódolat hangján?

Magunk is lehetetlennek tartottuk; s mégis lehetővé tették Nagyváradon a képzelhető legszerencsétlenebb darabválasztással.

Szerencsétlen gondolat volt mindjárt az, hogy Hegyesi Mari első fellépését vasárnap estére tették. Tudhatná a színház vezetősége, hogy vasárnap este nem a legfinomabb izlésű közönség adja a tónust, mert hisz ezek közül ugyszólván csak a bérlokk jelennek meg; a hangulatot vasárnap este a karzat adja s ezek a karzati hangok (pl. Nye te nye! Czoki! Fogja be a száját!) nem egészen illők drámai keretbe. Hegyesi Mari asszonynak furcsa fogalma lesz a nagyváradai közönségről, ha feljegyzi, hogy a karzat türethetetlen kofálkodásai az előadást egyenesen megakasztották. Vasárnap estére tegyenek egy-egy elkopott népszínművet, vagy lejárt operettet, a hol lehessen sokat nevetni és még többet tapsolni, hogy a tapsokban biztosító szelepre találjon a karzati izgalom és lelkesedés. Máskülönben olyan zajongásban fog kitörni, mint vasárnap.

Másik szerencsétlen gondolat volt a *Loowodi árva* fölelevenítése. Ez a szentimentális könynyektől szinte sós darab a maga bámulatatosan együgyű naivságával szépanyáink szívét megremegtethette hajdanában; mi csak mosolygunk rajta, legfeljebb még bosszankodunk, hogy olyan sokáig tart. Hagyjuk csak meg *Birchpfeiffer* Saroltanéni darabjait a jámbor németnek, ott még megkönnyezik ma is a holdvilágnál epedő varrókisasszonyok; nekünk limonádé az egész, annak is nagyon állott.

Természetes, hogy ilyen divatból kiment képi darabban Hegyesi Marit nem kísérhette olyan siker, mint a minőt vártunk. A darab okozta bosszuság elfojtotta a lelkesedést, a darab gyöngéi lerontották a művésznő előnyeit.

K. Hegyesi Mari sikeréből nagyon sokat köszönhet a szép külsőnek. Színpadra termelt, igazán szép színpadi nő, kinek márlátása részrehajlóvá teheti a nézőt. Van a mellett igen nagy rutinja, birtokában van a színpadi hatás csaknem valamennyi eszközének, tud mozdulatokkal is, érzelmeket hatásosan kifejezni, de ezek daczára valaminek nagy hiányát érezzük: a drámai hangnak. Es e miatt játékból elvész a lebilincselő, megkapó bensőség. Elismerjük a külső művészetet, de nem érezzük az igazi lelki hatást. Ez pedig csak fél élvezet.

Fedorában, hétfőn jobban kidomborodhatott Hegyesi Mari művészetete. Ez a rafináltan, hatásokra számítva felépített francia darab éppen ellentéte a jámbor *Birchpfeiffer* néni művének, akár csak a pezsgő a limonádénak. De a mennyire hatott itt a vendégművésznő pompás megjelenése és művészi tudása, épp úgy éreztük ismét hiányát a forró, izzó saenedélynek, melynek pedig Fedora egész lényéből ki kell sugározni. Láttunk már jobb Fedorát is.

Egészben véve a jelen körülmények közt Hegyesi Mari asszony szeződését nyereség-

nek tartjuk; csak arra kérjük a színház vezetőségét, valassa meg máskor jobban a drámai előadások tárgyát és idejét.

A többi szereplőkről nincs sok feljegyezni valónk. A Loowodi árvaiban nem tudtak a szerepüket, Fedorában igen. Az elsőt azonban nem vesszük rossz néven; ilyen vízözön előtt ócskaság betanulására kár volna időt vesztegetni — s még nagyobb kár volt Hegyesi Marit épp ezzel a darabbal léptetni fel először. Sok igyekvéssel játszott Fedorában *Szarvasi* Sándor, *Szép* Olga, *Bognár* János és *Pataky* Béla; *Szarvasi* a vendégművésznővel együtt tapsolták ki. Itt is, a Loowodi árva keserveiben is kedves és ügyes volt *Szohner* Olga; az utóbbi darabban nagyobb szerepe gondos feloldozásával tünt ki *Peterdy* Sándor (Rochester lord) ellenben *Benkő* Jolánt (szegényt) a komoly szerepben derűtség fogadta. Jobb neki a komikus szerepkörben aratni szép sikereket.

A színház vasárnap dulakodásig zafolva volt, hétfőn pedig (talán *Birchpfeiffer* tánti zokogós darabjától elrettenve) a földszint ásitott az ürességtől. Intés a jövőre.

Vasárnap előadás kezdetén *Nyárai* Antal ifj. *Márkus* Jánosnak október hatodik alkalmi versét szavalt meg hatással. Dr. K. A.

A mai bemutató. A *Tartalékos férj*, *Guthy* és *Rákossy* pompás bohózata kerül ma először színpadra, melyben a színház elsőrendű vígjátéki erőinek egytől egyig kitűnő szerepe van. E kacagató bohózatra felhívjuk a közönség figyelmét.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 11.

Idénybérlét 11.

Nagyváradon, kedden, 1901. okt. 8-án

Tartalékos férj.

Bohózat.

S Z E M E L Y E K :

Bukovics Menyhért	—	—	Bognár János
Teréz, neje	—	—	Benkő Jolán
Timár Zoltán, orvos	—	—	Pataky Béla
Eva, neje	—	—	E. Kovács Mariska
Csillám Olivér	—	—	Szarvasi Sándor
Brencsán, tánczmester	—	—	Bérez Gyula
Dorottya, neje	—	—	P. Szépy Olga
Hólyag Tóni	—	—	Nyárai Antal
Popovka	—	—	Füredi József
Ponty	—	—	Vank István
Fruzina	—	—	K. Biró Anna
Oszkár	—	—	Erdélyi Miklós

MELYARÉK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr., Tümlászék 1 ft. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzók 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színpad 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. e. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokou este 6 órakor.

Holnap szerdán, okt. 9-én

Tartalékos férj.

Bohózat.

IRODALOM.

Káprázatok. Ilyen czimben jelent meg *Márton* Gabynak, a helyi lapok tárczarovatóból ismert írónak egy novellás kötete. Tizen-nég kis novellát foglal magában a csinos kötet, melynek ismertetésére még visszatérünk. Ara kötetenként 2 kor. 10 fillér. Megrendelhető a szerzőnél *Elesden*.

REGÉNY-CSARNOK.

KÖVESSÜK ÖT!

Irtá: Sienkiewicz Henrik. Fordította: dr. Rada István.
10.

— Igaz eltértem a tárgytól; ennek oka gondjaimban keresendő. Azt mondtam tehát, hogy a tömeg között nincs helye az okatlan félelemnek. Épen ma élvezhettek egy látványt. Jeruzsálemben kevéssel kell beérni s különösen azon kell lenni, hogy Antea dőlben emberek közt legyen. Három ember fog ma meghalni a keresztben. Ez is jobb a semminél. S azután husvétkor a legfuresább népség jön össze a városban a vidék minden pontjáról. Kényelmesen megnézhetitek ezt a népet. Majd elrendemen megnézhetitek ezt a népet. Majd elrendemen, hogy jó helyet tarissanak fön számotokra, a keresztet közelében. Remélem, hogy az elítéltek bátran halnak meg. Az egyikök — különös egyéniség — az — Isten fiának mondja magát. Széhd, miú a galamb s igazán semmit sem követelt el, a miért halált érdemelne.

— Es te kereszt halálra ítélted őt?
— Ki akartam kerülni mindenféle kellemetlenséget, s nem akartam belenyulni a darázs-fészekbe, mely a templom körül zsong. Már ugyis eléget panaszokdának Rómában. S azután nem római polgárról van szó, ugy-e?
— De az elítélt azért nem kevésbbé fog szenvedni.

A helytartó először nem felelt semmit, s csak néhány perc múlva kezdett beszélni, mintha hangosan gondolkodnék.

— Egy van, a mit nem szenvedhetek: a tulzást. A ki csak kimondja előttem e szót, elveszi a kedvetem egész napra. Az arany közeput ez az, a mihez ragaszkodni bölcseségem parancsolja. Pedig nincs a világon ország, a hol kevésbbé tartanak meg ezt a szabályt, mint itt... Mily kincs ez nekem! Sehol sem talállok, sem az embereknél, sem a természetben békét és egyensúlyt... Lássátok, most itt tavasz van. No s az éjjelek hidegek, a nappalok meg oly melegek, hogy a kövek égetik az ember talpát. Még messze van dél s mi történi? Az emberekről jobb nem is beszélni. Itt élek, mert kénytelen vagyok vele... De utoljára is, nem erről van szó; megint elkalandoztam a tárgytól... Menjetek, nézzétek meg a kivégzést. Bizonyos vagyok benne, hogy az a Názáreti bátran fog meghalni. Megostoroztattam őt, azt híven, hogy ekként megmentem a haláltól. Eppen nem vagyok kegyetlen ember...

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Miniszterek utazása.

Budapest, okt. 7. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tegnap délben Bécsbe érkezett, este pedig tovább utazott Bécsbe-Ujhelybe. Ma reggel a miniszter Molinára utazott. (M. T. I.)

Budapest, okt. 7. Darányi Ignác földmívelési miniszter Tatra-Lomniczra érkezett és még a délelőtt folyamán tovább utazott a Csorba-tóhoz, Szentiványi Józsefhez, a tó tulajdonosához. Szentiványi Józseffel tudvalevőleg herczeg Hohenlohe tárgyalásokat folytat a Csorba-tó megvétele ügyében, melyért a tulajdonosnak három millió koronát ígért, de a vétel valószínűleg nem fog létrejönni. (M. T. I.)

Bolgár rablók és török katonák hareza.

Konstantinápoly, okt. 7. Üszkübi jelentések szerint Grandko mellett egy kilencz főnyi bolgár rablóbanda és török katonák között összeütközésre került a dolog, a melyben a bolgárok közül állítólag hat ember elesett és

egy megsebesült. A többi elmenekült. Allítólag két bomrát is találtak. (M. T. I.)

Nagy tüzvész.

Igló, október 7. A Szepes-Remete mellett lévő Rzsman-féle gőz-fűrész-telep tegnap éjjel nagy fiamenyiséggel együtt leégett. A körnasy. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzása a következő főbb nyereményeket hozták ki:

10.000 koronát nyert: 65507.
5000 koronát nyertek: 13971 35954 69994 5880 9933.
2000 koronát nyertek: 52548 22374 96059 95868 39040 62698 45858 56359 101 7824865 10452 61164 6644 11820 51520 66510 86531 60401 32318 80664 21718 66 34 24588.
1000 koronát nyertek: 52221 50760 72036 38761 2680 3618 41127 12412 95354 70446 82503 36161 12324 50356 68356 34496 24055 50630 85246 87092 73129 78390 27474 94525 17218 24819 30664 2574 59142 61777 33334 72005 36109 65259 19452 67311 27070 99264 21432 6598 83559 6921 48020 79487 95183 63688 65668 81817 99613 85718 42111 26967 91987 47523.
500 koronát nyertek: 25093 30052 54576 78507 97914 07384 79172 22723 83698 70859 69618 57049 40776 62289 54234 65503 87634 57756 90292 65120 17321 41294 16024 29150 66312 6903 36498 99374 36897 27549 78657 94959 78813 28548 27320 2268 83686 43419 57608 65333 56025 14590 31529 22345 12012 79575 96623 26537 57303 63717 90610 88367 12097 51696 4794 98475 89075 35847 55245 99225 91292 11945 32823 9818 54737 1851 80002.

A többi kihazott számok 200 koronát nyertek.

Érték jelentése.

— A közgazdasági érdekek tükrözése. —

Maradványok.

	Budapest, okt. 7.
Buza októberi	7 84
Buza áprilisi	8 30
Tenger	5 14
Rozs okt.	6 69
Zab ápr.	6 93
Káposzta, repce, stb.	—

Értékviszálto.

	Budapest, okt. 7.
Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvadás	624 50
Részvényárak	4 6

Magyar pénzügy	483.—
Szállítási	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 30
Magyar koronajárdék	92 60
Magyar vasúti kölesön aranyban 4,2%	121 75
Magyar vasúti kölesön ezüsten 2,2%	100 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtörlesztési kötvény 4%	92 25
Halméri jog megváltási kötvény	99 85
Hörvath-szlovonföldtörlesztési kötvény	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	176 —
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölesön	148 —
Osztrák járdék papírban	98 30
Osztrák járdék ezüsten	98 20
Osztrák járdék aranyban	118 90
Osztrák korona járdék	95 10
Osztrák államsorsjegyek	138 50
Osztrák magyar bank részvény	16 30
Magyar hitelbank részvény	623 50
Osztrák hitelintézet részvény	619 —
Párisi váltó	—
20 frankos arany (Napoleon'or)	19 00
Németbirodalmi márká	—
London váltó	—
20 márkás arany	33 44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1024/1901. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a városi kir. járásbírótság 1901. évi VI. 1482/4. számú végzése következtében Dr. Stokker József ügyvéd által képviselt Boros J. javára Ambrus György ellen 108 kor. s jár. erejéig 1901. évi október hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 612 kor. becsült következő ingóságok, u. m. bntorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fenti kir. járásbírótság fenti számú végzése folytán **bíróilag már megállapított költségek erejéig** Korona-utca 255. számú házban leendő eszközökre **1901. évi október hó 11. napjának d. u. 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyváradon, 1901. évi szept. hó 25. napján.

Batig Ferencz,

kir. bírósági végrehajtó.

208.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek **árát mélyen leszállítottuk és**

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhathatóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szl. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők
a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér,
8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harcza. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben
a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek,
füzetek, röpiratok,
körlevelek, falragaszok,
hirdetmények,

részvények, árjegyzékek,
jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok,
étlapok,

meghívók, szinlapok,
egyházi és mindennemű világi
nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek,
palaczkfeliratok, sorsjegyek,
gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok,
valamint más itt elő nem sorolt
nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.
11. Meholtak }

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző
gyártás.